

Ireneusz Celary

Święto Świętej Rodziny : analiza tekstów formularza mszalnego

Salvatoris Mater 10/4, 133-141

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Po Soborze Watykańskim II w oktawie Uroczystości Bożego Narodzenia Kościół obchodzi m.in. Święto Świętej Rodziny¹. W różnych krajach i diecezjach obchodzono je już od XVIII wieku. Kult Świętej Rodziny był jednak znany w Kościele dużo wcześniej. Obrazy przedstawiające Najświętszą Rodzinę spotykamy już bowiem w katakumbach. Jednak św. Józef ukazany jest raczej na nich jako statysta i na dalszym planie. Dopiero od wieku XIV mamy pełne obrazy oraz rzeźby przedstawiające życie Najświętszej Rodziny. W Polsce już od XVII wieku znane są cudowne obrazy: św. Józefa w Kaliszu, gdzie jest ukazana cała Święta Rodzina, w Studziennie, gdzie Świętą Rodzinę widzimy przedstawioną przy stole, i podobny obraz Matki Bożej w Miedniewicach w pobliżu Niepokalanowa.

Po raz pierwszy święto ku czci Najświętszej Rodziny zaczął obchodzić 4 XI 1684 r. w Kanadzie biskup Francis Montmorency-Laval, za aprobatą papieża Aleksandra VII. Na stałe do liturgii wprowadzono je dopiero za czasów papieża Leona XIII, który na prośbę Bausa, arcybiskupa Florencji, 20 XI 1890 r. wydał dekret aprobujący ten kult². Papież Benedykt XV w 1921 roku ustanowił osobne Święto Świętej Rodziny i rozszerzył jego kult na cały Kościół.

Atmosfera i nastrój tego święta ściśle związane są z okresem

bożonarodzeniowym. Chrystus narodził się w Rodzinie i dlatego Boże Narodzenie jest również świętem na wskroś rodzinnym³. W liście Episkopatu Polski do wiernych z dnia 23 X 1968 r. czytamy m.in. następujące słowa: *Dzisiaj ma miejsce święto przedziwne; nie święto Pańskie ani święto Matki Najświętszej, ani jednego ze świętych, ale święto Świętej Rodziny. O niej teraz usłyszymy w tekstach Mszy świętej, o niej dzisiaj mówi cała liturgia Kościoła. Jest to święto Najświętszej Rodziny – ale jednocześnie święto każdej rodziny. Bo słowo „rodzina” jest imieniem wspólnym Najświętszej Rodziny z Nazaretu i każdej rodziny. Każda też rodzina podobnie jak Rodzina Nazaretańska jest pomysłem Ojca niebieskiego i do*

Ks. Ireneusz Celary

Święto Świętej Rodziny. Analiza tekstów formularza mszalnego

SALVATORIS MATER
10(2008) nr 4, 133-141

¹ Chodzi tu konkretnie o pierwszą niedzielę po Narodzeniu Pańskim.

² Papież Leon XIII w swoich pismach, m.in. w *Niemnem fugit* (z 14 VI 1892 r.) i *Cum nuper*, niejednemu raz zachęcał do naśladowania Najświętszej Rodziny.

³ Por. D. ZIMON, *Czas zbawienia. Rok liturgiczny B*, Katowice 1992, 2.

każdej zaprosił się na stałe Syn Boży. Każda rodzina pochodzi od Boga i do Boga prowadzi⁴.

W oktawie uroczystości Bożego Narodzenia Kościół obchodzi zatem to święto, aby podkreślić, że każdą rodzinę chrześcijańską winien przenikać duch Rodziny Nazaretańskiej⁵, aby ona sama mogła stawać się coraz bardziej świętą⁶. Zgromadzeni w tym dniu na Eucharystii wierni wsłuchują się w tę prawdę niejednokrotnie, zwłaszcza gdy z wielką uwagą rozważają również teksty formularza mszalnego, przewidzianego na to święto.

1. Antyfona na wejście

Najpierw, dzięki tekstom formularza mszalnego, wchodzimy w atmosferę, którą Święta Rodzina przeżywała w Betlejem. W antyfonie na wejście czytamy bowiem, że: *Pasterze poszli z pośpiechem i znaleźli Maryję i Józefa, i Niemowlę złożone w żłobie*. Słowa te zaczerpnięte są z Ewangelii św. Łukasza (2, 16) i ukazują nam prawdę, że tajemnica wcielenia Syna Bożego rozpoczęła się w prostej, normalnej rodzinie. Syn Boży przyszedł na świat jak każdy człowiek. Jako pierwsi dostrzegli to pasterze, którzy przybyli do Betlejem⁷. Wyrazem tej prostoty i ubóstwa jest również betlejemski żłóbek, w którym Maryja i Józef złożyli swe Dziecię⁸.

Już na początku Mszy św. możemy sobie uzmysłwić, że Jezus Chrystus-Mesjasz swe odkupieńcze zadanie chciał rozpocząć właśnie w rodzinie i jako pierwsze również uświęcone zostało Jego obecnością ognisko domowe. Dlatego też Jan Paweł II przypomina, że *rodzina według zamysłu Bożego jest miejscem świętym i uświęcającym*⁹. Najważniejsze bowiem wydarzenie w historii zbawienia dokonało się w rodzinie i przez rodzinę¹⁰. Opatrzność obrała taki sposób odkupienia. Chrystus mógł zamieszkać wśród ludzi w zupełnie inny sposób, a jednak ob-

⁴ List Episkopatu Polski do wiernych (23 X 1968) – cyt. za: www.brewiarz.katolik.pl/czytelnia.

⁵ Por. *Głosie Ewangelii. Rok A*, t. 1, red. J. BAGROWICZ, T. LEWANDOWSKI, Włocławek 1990, 34.

⁶ Por. D. ZIMONĀ, *Czas zbawienia. Rok liturgiczny A*, Katowice 1992, 38-39.

⁷ Por. JAN PAWEŁ II, *Akt oddania Matce Bożej* (Jasna Góra, 4 VI 1979), w: *Cóż powiedzieć: żal odjeżdżać! Jan Paweł II w Polsce*, red. A. SUJKA, Warszawa 2006, 34.

⁸ Por. D. ZIMONĀ, *Czas zbawienia. Rok liturgiczny A...*, 38.

⁹ JAN PAWEŁ II, *Praca nad pracą w odniesieniu do praw i wymagań życia rodzinnego* (Szczecin, 11 VI 1987), w: *Cóż powiedzieć:...*, 99.

¹⁰ TENŻE, *Czy wolno lekkomyślnie narażać polskie rodziny na dalsze zniszczenie* (Kielce, 3 VI 1991)?, w: *Cóż powiedzieć:...*, 151-152.

rał ten jeden jedyny¹¹. Jan Paweł II w adhortacji apostolskiej *Familiaris consortio* tak o tym wydarzeniu napisze: *Cudownym zamysłem Bożym żył w niej ukryty przez długie lata Syn Boży. [...] Rodzina jedyna na świecie, ta, która wiodła nieznaną i ciche życie w małym miasteczku palestyńskim, która doświadczyła ubóstwa, prześladowań, wygnania, która wielbiła Boga w sposób nieporównywalnie wzniosły i czysty, nie omieszka wspomagać wszystkie rodziny świata, w wierności codziennym obowiązkom, w przewyżczeniu niepokojów i udręczeń życiowych, w wielkodusznym otwarciu się na potrzeby innych, w radosnym wypełnianiu planu Bożego*¹².

2. Kolekta

W konstytucji dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium* możemy przeczytać, że rodzina zjednoczona z Chrystusem jest członkiem Jego Mistycznego Ciała i zwie się „kościół domowy”¹³. Ta wspólnota wiary i miłości, jaką jest Kościół, powinna w każdej sytuacji być autentycznym i żywym świadkiem Chrystusa¹⁴. *Rodzina chrześcijańska pełnym głosem oznajmia zarówno obecne cnoty Królestwa Bożego, jak i nadzieję błogosławionego życia*¹⁵. W kolekcie mszalnej na Święto Świętej Rodziny jest również mowa o tym, że każde chrześcijańskie ognisko domowe znajdzie w Rodzinie Nazaretańskiej „wzór życia”, jak postępować. Zachętą do tego są tu dalsze wersety Kolekty: *abyśmy złączeni wzajemną miłością naśladowali w naszych rodzinach Jej cnoty*.

Równie pięknym komentarzem do tej modlitwy mszalnej jest refleksja Pawła VI, którą wypowiedział podczas swojej wizyty w Nazarecie: *Nazaret [Święta Rodzina – uwaga I.C.] jest szkołą, w której zaczynamy rozumieć życie Jezusa, szkołą, gdzie zaczynamy poznawać Jego Ewangelię. Tu uczymy się obserwować, słuchać, rozważać, wnikać w głęboki i tajemniczy sens tego prostego, pokornego i zachwycającego życia Syna Bożego wśród ludzi. Tutaj, może w sposób prawie niezauważalny, uczymy się także naśladować to życie*¹⁶.

¹¹ Por. F.F. CARVAJAL, *Rozmowy z Bogiem. Medytacje na każdy dzień*, t. I – *Adwent, Boże Narodzenie*, Ząbki 1997, 235.

¹² FC 86.

¹³ LG 11.

¹⁴ W konstytucji *Lumen gentium* nr 11 czytamy, że świadectwo to rodzice powinni słowem i przykładem dawać najpierw swoim dzieciom, stając się dla nich pierwszymi zwiastunami wiary.

¹⁵ LG 35.

¹⁶ PAWEŁ VI, *Przemówienie w Nazarecie* (5 I 1964) - cyt za: F.F. CARVAJAL, *Rozmowy z Bogiem...*, 240.

Bł. J. Escrivá de Balaguer podkreśla, że rodziny chrześcijańskie, które naśladują Świętą Rodzinę z Nazaretu, będą pełne „światła i radości”¹⁷, jeśli każdy z ich członków na pierwszym miejscu będzie starał się o dobre relacje z Bogiem, a dzięki duchowi ofiarności – o coraz serdeczniejsze współżycie z innymi. Rodzice chrześcijańscy powołani do świętości mogą osiągnąć ten cel przez praktykowanie cnoty wiary i nadziei, przez spokojne przyjmowanie wszystkich rodzinnych problemów, przez wytrwałość w miłości i przez entuzjazm, z którym spełniają swoje obowiązki. Dzięki temu praktykują cnotę miłości we wszystkich sprawach. Uczą się uśmiechu i zapominają o sobie, aby skupić uwagę na innych. Mąż pilnie będzie słuchał żony, żona męża, oraz tego, co mówią dzieci, dając im do poznania, że są naprawdę otoczeni miłością i zrozumieniem. Będą ignorować nieważne, drobne starcia, które mogłyby – przez samolubstwo – wyolbrzymić się do nieproporcjonalnych rozmiarów. I z miłości spełniać będą wszystkie drobne usługi, które składają się na ich codzienne, wspólne życie. A cel jest ten: uświęcić życie rodzinne poprzez stworzenie prawdziwie rodzinnej atmosfery¹⁸.

Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes* przypomina ponadto, że rodzina winna być zasadniczą szkołą wszystkich cnót społecznych. Ma być zatem niejako takim „rozsadnikiem” życia społecznego, gdyż w rodzinie uczymy się posłuszeństwa, troski o innych, poczucia odpowiedzialności, wzajemnego zrozumienia i pomocy, godzenia w duchu miłości różnych charakterów¹⁹. Dokonuje się to zwłaszcza w rodzinach wielodzietnych, które Kościół zawsze wspierał²⁰. Zdrowie społeczeństwa mierzy się zdrowiem rodzin. Dlatego spotykane dziś coraz częstsze ataki skierowane przeciwko rodzinie (np. legalizacja rozwodów) są też atakami na samo społeczeństwo, których skutki rychło się odczuje. Jan Paweł II podkreślał, że przeżywamy czasy, w których trudno się oprzeć przeświadczeniu, iż czyni się wszystko, aby to, co jest sytuacją nieprawidłową [...] ukazać jako prawidłowe i atrakcyjne, nadając temu zewnętrzne pozory fascynacji²¹.

W drugiej swej części kolekta mszalna przeznaczona na to święto w słowach: *i doszli do wiecznej radości w Twoim domu*, przypomina niejako każdej rodzinie chrześcijańskiej, że za trud naśladowania cnotliwego życia Rodziny Nazaretańskiej czeka je nadzieja błogosławionego ży-

¹⁷ J. ESCRIVÁ DE BALAGUER, *To Chrystus przychodzi*, Katowice-Ząbki 2003, 48.

¹⁸ TAMŻE, 49.

¹⁹ GS 52.

²⁰ TAMŻE, 50.

²¹ JAN PAWEŁ II, *List do rodzin*, 5, w: *Listy pasterskie Ojca Świętego Jana Pawła II*, red. A. SPORNIAK, Kraków 1997, 252-253.

cia²². To również tematyka, którą kolekta z tego święta pragnie przypomnieć rodzinom, by te, odpowiadając w pełni na współczesne wyzwania czasów, oparły swój model życia małżeńskiego i rodzinnego nie tylko na pomyślności ziemskiej²³, ale także na miłości realizowanej w Świętej Rodzinie. Ucząc się bowiem naśladowania i realizowania tego modelu miłości, rodzina otrzymuje już tutaj na ziemi dar miłości nadprzyrodzonej, który otwiera ją na perspektywę wieczną²⁴.

3. Modlitwa nad darami

Życie w wierze ma swoje próby i doświadczenia, bo naśladować Jezusa Chrystusa to nosić swój krzyż i iść za Nim (por. Mt 16, 24). Nie ma Chrystusowej drogi bez drogi krzyża. Tę prawdę możemy odczytać z tajemnicy samego Jezusa, Maryi i Józefa, z tajemnicy Świętej Rodziny²⁵. Św. Paweł w Liście do Kolosan (3, 12-21) apeluje do swoich adresatów, aby naśladowali Chrystusa we wszystkich przejawach swojego życia. Postawa ta powinna bowiem objąć całość egzystencji chrześcijańskiej, również ich życie domowe i rodzinne²⁶. Tego wszystkiego uczy również Ewangelia, ukazując (zwłaszcza rodzinom) w Rodzinie Nazaretańskiej doskonały przykład, jak postępować, aby w każdej sytuacji być żywym świadkiem Chrystusa²⁷.

W modlitwie nad darami w Święto Świętej Rodziny wołamy do Boga o utwierdzenie naszych rodzin w łasce i pokoju *za wstawiennictwem Bogarodzicy Dziewicy i świętego Józefa*. Z modlitwy tej – jak widzimy – wypływa kolejna refleksja, jakże istotna dla rodziny chrześcijańskiej: od Jezusa, Maryi i Józefa każda rodzina otrzymuje nie tylko wspańiały przykład do naśladowania, ale również wstawienniczą pomoc w codziennym praktykowaniu cnót chrześcijańskich.

We wstępie do nowych „Obrzędów sakramentu małżeństwa” czytamy: *Niech więc małżonkowie chrześcijańscy starają się żywić i umac-*

²² LG 35.

²³ Warto tutaj zwrócić przede wszystkim uwagę na to, że małżeństwo chrześcijan nie jest sprawą tylko między ludźmi, ale także sprawą między ludźmi a Bogiem. Z natury swej małżeństwo i rodzina odniesione są do wymiaru religijnego. Tak było w Prawzorze, jaki stanowi Święta Rodzina. Nie wolno dzisiaj zatem zapominać o sakramentalnym charakterze życia małżeńskiego i rodzinnego.

²⁴ Por. P. NAPIWODZKI, *Komentarz na święto Świętej Rodziny*, www.liturgia.do.minikanie.pl/dokumenty

²⁵ Por. D. ZIMON, *Czas zbawienia. Rok liturgiczny A...*, 32.

²⁶ Por. *Głosie Ewangelii. Rok A...*, 36.

²⁷ Por. F. F. CARVAJAL, *Rozmowy z Bogiem...*, 239.

niać swoje małżeństwo miłością niepodzielną, która wypływa z Boskiego źródła miłości, ażeby łącząc sprawy boskie z ludzkimi, w doli i niedoli dochować sobie wierności duszą i ciałem²⁸. To tylko jedno z bardzo wielu ważnych zadań, niejednokrotnie naznaczonych codziennym krzyżem, które stoją przed każdym małżeństwem i rodziną chrześcijańską, pragnącymi naśladować Rodzinę z Nazaretu. Nie może więc rodzina zapomnieć o tej podstawowej dla jej codziennego życia nauce, zawartej m.in. w słowach jednego z wierszy religijnych: *Rodzino święta, wśród rodzin jedyna, [...] Tyś naszych rodzin przykład i obrona!* W Maryi i Józefie znajdzie ona bowiem zawsze przykład do naśladowania oraz pewnych orędowników u Boga.

4. Antyfona na Komunię

Tekst antyfony został zaczerpnięty ze Starego Testamentu, z Księgi Barucha (3, 38). Pragnie on jeszcze raz przypomnieć wszystkim obecnym na liturgii eucharystycznej tę prawdę, o której częściowo była już mowa w antyfonie na wejście, że właśnie w tajemnicy wcielenia dopełniła się owa obietnica wiary dana już Abrahamowi, iż Bóg spełnił obietnicę, na którą czekał Izrael, czekała cała ludzkość: *Nasz Bóg ukazał się na ziemi i przebywał wśród ludzi.*

Bóg bowiem ukazał się w swoim Synu Jezusie Chrystusie. Najpierw zamieszkał w łonie Maryi-Dziewicy, która stała się Matką oczekiwanego Mesjasza (por. Mt 1, 20-21), a później został przyjęty przez św. Józefa, który: *Zbudziwszy się ze snu [...], uczynił tak, jak mu polecił Anioł Pański* (Mt 1, 24). Widzimy zatem, że owo „przebywanie Mesjasza wśród ludzi” rozpoczęło się najpierw od Świętej Rodziny, która ukonstytuowała się w atmosferze wiary Maryi i Józefa. Bez wiary Maryi nie mógłby się narodzić Chrystus, a bez wiary Józefa nie byłoby jego wytrwałej obecności w tej Rodzinie²⁹. Bez wiary Maryi i Józefa nie byłoby też objawienia się Mesjasza innym ludziom (zob. Łk 2, 33; Mt 2, 13nn; Mt 2, 41nn).

Z tekstu antyfony możemy też wywnioskować, że również rodzice przy pomocy słowa i przykładu winni stać się, tak jak Maryja i Józef, pierwszymi zwiastunami wiary [źródłem poznania Jezusa Chrystusa – uwaga I.C.] najpierw dla swoich dzieci³⁰, a później także i dla innych ludzi³¹.

²⁸ *Obrzędy sakramentu małżeństwa dostosowane do zwyczajów diecezji polskich*, Katowice 1986, 9-10.

²⁹ Por. D. ZIMON, *Czas zbawienia. Rok liturgiczny A...*, 28-29.

³⁰ Por. LG 11; FC 23.

³¹ Por. F. F. CARVAJAL, *Rozmowy z Bogiem...*, 237-238.

5. Modlitwa po Komunii

Podczas audiencji dla Polaków 12 XII 1980 r. Jan Paweł II powiedział: *Kościół jest przekonany, że pogłębiając naukę o rodzinie, spełnia swą posługę wobec wszystkich ludzi. Zdradziłby człowieka, gdyby nie głosił swego orędzia na temat rodziny. Bądźcie więc pewni, że ilekroć w duchu wolności, pokory i miłości przekazujecie Dobrą Nowinę o rodzinie, jesteście siewcami dobra [...]. Niech nasze rodziny będą silne Bogiem, niech kieruje nimi Prawo Boże, łaska i miłość, niech w nich i przez nie odnawia się oblicze ziemi*³².

Podczas Kongresu Eucharystycznego w Nairobi 18 VIII 1985 r. Papież przypomniał, że: *Rodzina chrześcijańska jest powołana do tego, aby stać się w świecie znakiem wiernej miłości Boga do swego ludu. Ale aby tak było, rodzina chrześcijańska jest wezwana do przyjęcia i napelnienia się Bożą miłością. Bo przeznaczeniem rodziny, nadanym jej przez Opatrzność, jest stanowić wspólnotę w dialogu z Bogiem. I dlatego modlitwa i sakramenty powinny zajmować w życiu rodzinnym miejsce pierwszoplanowe*³³.

Do członków rodziny chrześcijańskiej należy również odnieść słowa Modlitwy po Komunii wyjęte z formularza Mszy św. na Święto Świętej Rodziny, w którym celebrans prosi Boga Ojca, abyśmy pokrzepieni Najświętszym Sakramentem *wiernie naśladowali przykład Świętej Rodziny i po trudach doczesnego życia cieszyli się razem z Nią życiem wiecznym*.

Najdoskonalszym źródłem uświęcenia oraz umocnienia dla każdej rodziny chrześcijańskiej jest zatem Jezus Chrystus obecny w Najświętszym Sakramencie. Przyjmując Go w Komunii św., rodzice będą zdolni do odwzorowania w swym życiu przykładu Rodziny z Nazaretu: miejsca, gdzie przebywał Bóg, i w ten sposób staną się również ośrodkiem wzajemnej miłości³⁴. W Eucharystii bowiem odnawia się i upamiętnia przymierze Chrystusa z Kościołem. W Niej mąż i żona odnajdują siłę i oparcie dla swego własnego przymierza małżeńskiego³⁵. Jan Paweł II przypomina więc, że *uczestnictwo w Ciele „wydanym” i Krwi „przelanej” Chrystusa staje się niewyczerpanym źródłem misyjnego i apostołskiego dynamizmu rodziny chrześcijańskiej*³⁶. Chrystus staje się także dla niej

³² JAN PAWEŁ II, *Audiencja dla Polaków w dniu 12 grudnia 1980 roku* – cyt. za: D. ZIMON, *Czas zbawienia. Rok liturgiczny B...*, 39.

³³ TENŻE, *Eucharystia sakramentem życia, Statio Orbis na zakończenie XLIII Międzynarodowego Kongresu Eucharystycznego*, Nairobi (Kenia), 18 sierpnia 1985, w: *Eucharystia sercem Kościoła*, red. A. WIECZOREK, Warszawa 2005, 75.

³⁴ Por. F. F. CARVAJAL, *Rozmowy z Bogiem...*, 237.

³⁵ Por. JAN PAWEŁ II, *Eucharystia sakramentem życia...*, 75.

³⁶ FC 57.

źródłem radości życia wiecznego. *Eucharystia* – bowiem – *jest niezawodną obietnicą, że cel ten osiągniemy*³⁷.

6. Zakończenie

Człowiek współczesny, który szczyci się tyloma osiągnięciami naukowo-technicznymi, nie potrafi [a wielu tego dziś nie chce – uwaga I.C.] w sprawach swego życia małżeńskiego i rodzinnego stanąć na płaszczyźnie wiary. Brakuje mu myślenia i postępowania w duchu wiary, na wzór myślenia i postępowania Maryi i Józefa³⁸. Ta istniejąca na mocy prawa naturalnego instytucja od dłuższego czasu przeżywa kryzys. Warunki zewnętrzne, szczególnie praca poza domem i formy życia społecznego sprawiły, że rodzina przestała być jedną zwartą całością. Dom spełnia czasem tylko rolę hotelu lub baru szybkiej obsługi. Potrzebna więc jest na nowa głęboka refleksja nad godnością i powołaniem rodziny w dzisiejszych czasach; refleksja nad godnością ojca i matki w rodzinie³⁹.

W Świąto Świątej Rodziny, wsłuchując się w całe bogactwo tekstów formularza mszalnego, warto zatem wpatrzeć się w Rodzinę Nazaretańską, by dzięki Niej na nowo przypomnieć sobie o godności każdej rodziny chrześcijańskiej i nauczyć się zasad chrześcijańskiego życia domowego. Świąto to pragnie również przypomnieć wszystkim, że Chrystus przyszedł na świat w ludzkiej rodzinie i dzisiaj, jako Pan i Zbawiciel, pragnie nieść uświęcenie i pomoc wszystkim rodzinom, aby trwały w łączności z rodziną Kościoła⁴⁰. Dokonuje się to zwłaszcza podczas każdej Eucharystii, przez którą Jego zbawienie obejmuje również wspólnotę życia małżonków.

Ks. dr hab. Ireneusz Celary
Wydział Teologiczny UŚ (Katowice)

ul. Plac Wyzwolenia 21
PL - 40-423 Katowice-Janów

e-mail: icelary@op.pl

³⁷ JAN PAWEŁ II, *Eucharystia sakramentem życia...*, 77.

³⁸ Por. D. ZIMON, *Czas zbawienia. Rok liturgiczny A...*, 32.

³⁹ Por. *Głosie Ewangelii. Rok C*, t. 3, red. J. BAGROWICZ, T. LEWANDOWSKI, Włocławek 1991, 36.

⁴⁰ Por. *Głosie Ewangelii. Rok B*, t. 2, red. J. BAGROWICZ, T. LEWANDOWSKI, Włocławek 1991, 34.

La Festa della Santa Famiglia. L'analisi dei testi del formulario di messa

(Riassunto)

Dopo il Concilio Vaticano la Chiesa universale celebra la Festa della Santa Famiglia, però il culto della Sacra Famiglia fu conosciuto già nei primi secoli del cristianesimo.

L'autore prende in esame i testi liturgici della festa e mette in luce il loro contenuto teologico e spirituale (l'antifona d'ingresso, la coletta, la preghiera sui doni, l'antifona per la comunione, la preghiera dopo la comunione).